

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА МЕТОДИКИ ЇЇ ВИКЛАДАННЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри англійської мови та
методики її викладання
протокол № 1 від 07 вересня 2020 р.
завідувачка кафедри
Заб (Ольга ЗАБОЛОТСЬКА)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ОК 6 ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ І ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

Освітня програма «Філологія (романські мови та літератури (переклад включно)), перша – французька»

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.055 Філологія (романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька)

Херсон 2020

1. Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство
Тип курсу	Обов'язкова компонента
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	3 кредити / 90 годин
Семестр	I семестр
Викладач	Наталія Поторій (Nataliia Potorii), кандидат філологічних наук, доцент https://orcid.org/0000-0002-4181-6829
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/my/
Контактний телефон, месенджер	(0552)326758
Email викладача:	nataliapotori@ukr.net
Графік консультацій	Понеділок, 15:00-16:00, ауд. 230 або за призначеним часом
Методи викладання	лекційні заняття, семінарські заняття, презентації, тестові завдання, індивідуальні завдання
Форма контролю	Диференційований залік

2. Анотація дисципліни: дисципліна включає теми, пов'язані з аналізом типологічних ознак англійської та української мов, зокрема фонетичних, лексичних та граматичних явищ. Особлива увага приділяється дослідженню основних етапів становлення і розвитку мовознавства, проблематиці ключових напрямів лінгвістики, їх представників; розглядаються фундаментальні основи дисципліни, системний характер лексики, тісний зв'язок лексики з іншими рівнями мови, проблеми фразеології, словотвору англійської мови у порівнянні з українською; аломорфні та ізоморфні особливості граматичних категорій англійської та української мов, методи й принципи класифікації частин мови, часові форм англійської та української мов, морфологічні особливості іменника, дієслова, прикметника, прислівника, займенника, числівника в англійській та українській мовах, особливості, герундію, дієприслівника та інфінітива, основні одиниці синтаксису; особливості фонетичних явищ порівнюваних мов.

3. Мета та завдання дисципліни:

Метою викладання курсу є розширення та поглиблення у студентів знань з теорії та історії мовознавства, введення у проблематику сучасної лінгвістики, розгляд та зіставлення систем порівнюваних мов.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство” є:

1) ознайомлення студентів з найбільш важливими історичними періодами, школами, напрямками мовознавчої науки, актуальними ідеями та проблемами сучасного мовознавства, озброєння їх необхідним обсягом знань із історії мовознавства, яка має розширити лінгвістичну підготовку словесника, практику викладання мови у різних навчальних закладах та перекладацьку діяльність;

2) зіставлення наступних одиниць і явищ порівнюваних мов: звуки/фонеми, склади і просодичні явища (наголос, інтонація); класи повнозначних і неповнозначних слів, морфологічні категорії, словотвірні й формотвірні афікси, класи лексичних одиниць; синтаксичні процеси, синтаксичні зв'язки та синтаксичні відношення, на рівні різних типів і прагматичних класів словосполучень та речень тощо.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 3. Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки.

ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі романської філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення; розуміти основні теоретичні дисципліни в обсязі, необхідному для розв'язання професійних дослідних і педагогічних завдань.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземними мовами; вміти вести іноземною мовою бесіду-діалог наукового характеру, користуватися правилами мовного етикету.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі романської філології.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці; усвідомлювати проблеми сучасної лінгвістики; систему лінгвокультурологічних знань, специфіку мовних картин світу й у відповідних особливостях мовної поведінки носіїв; принципи лінгвістичного аналізу тексту; засвоїти знання про мову як суспільне явище, її зв'язок з мисленням, культурою та суспільним розвитком народу; історію лінгвістичних учень і методологію мовознавчих досліджень.

ПРН-9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти світового і французького мовознавства та літературознавства; самостійно проводити дослідницьку роботу, пов'язану з французькою мовою та літературою; аналізувати, інтерпретувати і представляти результати дослідних і практичних робіт за затвердженими формами.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів першою та другою мовами; працювати з науковою літературою, визначати суть та характер нерозв'язаних наукових проблем; узагальнювати й класифікувати емпіричний матеріал, вирішувати завдання пошукового та проблемного характеру тощо.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН-17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

5. Структура курсу

Кількість кредитів/годин	Лекції (годин)	Практичні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)
3 кредитів / 90 годин	16	16	58

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
2020-2021 н.р.	I	035 Філологія	I	нормативний

7. Технічне і програмне забезпечення/обладнання

Аудиторія з проектором і комп'ютерним обладнанням – ауд. 500, 310.

Мультимедійні комплекси (проектори Acer X 111(2017), BenQ MS 506 (2017), Projector LED YG320 Mini 700 lumen (2017), екрани Sopot Junior мобільний 200x200 Black Case, ноутбуки Lenovo IdeaPad 330-1516H(2017), eMachine E725-432G32Mi (2011), Acer Aspire E-5-521-45Q4 (2017)

Здобувачі вищої освіти повинні бути зареєстровані на платформі KSU Online.

8. Політика курсу

Для досягнення позитивного результату в освоєнні дисципліни й успішного складання заліку студент повинен відвідувати всі лекційні заняття. Під час підготовки до практичних занять студентам необхідно ознайомитися із рекомендованою літературою. Недостатнім є використання лише одного підручника. У зошиті повинен бути конспект теоретичного матеріалу заняття та виконані вправи. Відповіді можна писати стисло або тезисно. Питання та завдання виконуються лише письмово. Усі лінгвістичні терміни і поняття треба записувати у термінологічний словник або робочий зошит.

При підготовці матеріалів до семінарського заняття (виступ з доповіддю, презентація, письмове завдання) слід дотримуватися правил академічної доброчесності, порушення яких вплине на підсумкову оцінку. Тому будьте уважні і відповідальні за свої дії.

9. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Основні теорії порівняльно-історичного і типологічного мовознавства					
тиждень А 28 вересня- 2 жовтня	Тема 1. Ареальна лінгвістика і лінгвістична типологія – 2 год. План: 1. Основні досягнення порівняльної і типологічної лінгвістики, яка вивчає мови світу 2. Історичний порівняльний метод: етапи та процедури аналізу 3. Типологічна (морфологічна) класифікація мов 4. Ареальна лінгвістика та лінгвістична типологія	лекція	Література: 2, 4, 7, 12, 14, 25, 29	Конспектування матеріалу лекції (детально або стисло)	1
тиждень А 28 вересня- 2 жовтня	Тема 1. Ареальна лінгвістика і лінгвістична типологія – 2 год. План:	семінар	Література: 2, 4, 7, 12, 14, 25, 29	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (за планом семінарського	4

	<p>1. Основні досягнення порівняльної і типологічної лінгвістики, яка вивчає мови світу</p> <p>2. Історичний порівняльний метод: етапи та процедури аналізу</p> <p>3. Типологічна (морфологічна) класифікація мов</p> <p>4. Ареальна лінгвістика та лінгвістична типологія</p>			заняття)	
тиждень Б 5-9 жовтня	<p>Тема 2. Лінгвістичні погляди Вільгельма фон Гумбольдта – 2 год</p> <p>1. Вільгельм фон Гумбольдт: основні інтереси та опубліковані праці</p> <p>2. Філософські основи лінгвістичної концепції В. Гумбольдта</p> <p>3. Лінгвістичні ідеї Вільгельма фон Гумбольдта</p> <p>4. Походження й сутність мови</p> <p>5. Форма і зміст мови</p> <p>6. Стадіальна концепція розвитку мов</p> <p>7. Внутрішня та зовнішня</p>	лекція	Література: 2, 4, 7, 12, 25, 27, 29	Конспектування матеріалу лекції (детально або стисло)	1

	форми слова				
тиждень Б 5-9 жовтня	Тема 2. Теоретичні засади дослідження науки про мову – 2 год. План: 1. Основні аспекти дослідження мовних явищ 2. Лінгвістична концепція та ідеї В. фон Гумбольдта 3. Походження й сутність мови 4. Форма і зміст мови 5. Внутрішня та зовнішня форми слова	семінар	Література: 2, 4, 7, 12, 14, 25, 27, 29	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (за планом семінарського заняття)	4
тиждень А 12-16 жовтня	Тема 3. Натуралізм і психологізм у порівняльно-історичному і типологічному мовознавстві. – 2 год. План: 1. Походження натуралістичної школи у мовознавстві 2. А. Шлейхер і його натуралістична концепція 3. Психологічний напрям у лінгвістиці. Г. Штейнталь 4. В. Вундт та його етнопсихологічна концепція	лекція	Література: 2, 4, 7, 12, 14, 25, 29	Конспектування матеріалу лекції (детально або стисло)	1

	5. Лінгвістична психологія О. Потебні				
тиждень А 12-16 жовтня	Тема 3. Натуралізм і психологізм у порівняльно-історичному і типологічному мовознавстві. – 2 год. План: 1. Натуралістична школа у мовознавстві 2. Август Шлейхер і його натуралістична концепція 3. Психологічний напрям у лінгвістиці. Гейман Штейнталь 4. Вільгельм Вундт та його етнопсихологічна концепція 5. Лінгвістична психологія Олександра Потебні	семінар	Література: 2, 4, 7, 12, 14, 25, 29	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (за планом семінарського заняття)	4
тиждень А 19-23 жовтня	Тема 4. Історичні та методологічні основи структуралізму. – 2 год. План: 1. Лінгвістична концепція Фердинанда де Сосюра 2. Структурний метод та його методологія (компонентний аналіз, дистрибутивний аналіз, метод безпосередніх	лекція	Література: 7, 12, 25, 26, 29, 30, 31, 34	Конспектування матеріалу лекції (детально або стисло)	1

	складових, трансформаційний аналіз) 3. Празькі мовознавці та їхній внесок у розвиток мовознавства 4. Американський структуралізм				
тиждень А 19-23 жовтня	Тема 4. Історичні та методологічні основи структуралізму. – 2 год. План: 1.Лінгвістична концепція Фердинанда де Сосюра 2. Мова як система знаків 3. Празька лінгвістична школа (В. Матезіус, М. Трубецкой, Р. Якобсон) 4. Американський структуралізм (Л. Блумфілд, Е. Сепір, Б.Уорф)	семінар	Література: 7, 12, 25, 26, 29, 30, 31, 34	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (за планом семінарського заняття)	4
тиждень А 26-30 жовтня	Тема 5. Функціональна лінгвістика. Когнітивна лінгвістика. – 2 год. План: 1. Школи та напрямки функціональної лінгвістики 2. Національно-культурна семантика мовленнєвих одиниць та їх значення	лекція	Література: 1, 2, 6, 14, 17, 18, 19, 22, 23, 32	Конспектування матеріалу лекції (детально або стисло)	1

	для міжкультурного спілкування 3. Типологія стереотипів у різних мовах 4. Школи та напрямки когнітивної лінгвістики				
тиждень Б 2-6 листопада	Тема 5. Функціональна лінгвістика. Когнітивна лінгвістика. – 2 год. План: 1. Школи та напрямки функціональної лінгвістики 2. Розвиток когнітивної лінгвістики за кордоном 3. Розвиток когнітивної лінгвістики в Україні 4. Теорія когнітивної лінгвістики у культурних дослідженнях 5. Теорія когнітивної лінгвістики в етнокультурних дослідженнях	семінар	Література: 1, 2, 6, 14, 17, 18, 19, 22, 23, 32	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (за планом семінарського заняття)	4
Самостійна робота до змістовного модулю 1					
тиждень Б 2-6 листопада (термін подачі завдань із самостійної роботи до I модулю)	Тема 1. Лінгвістична типологія – 8 год. План: 1. Прото-індо-європейська мова 2. Санскрит 3. Давньогрецька мова	Самостійна робота	Література: 2, 4, 7, 12, 14, 25, 29	Підготовка презентації (реферату, доповіді)	2,5

	<p>4. Латинська мова 5. Історія англійської мови (характеристика за періодами) 6. Історичні особливості української мови 7. Українські лінгвістичні школи та їх представники</p>				
	<p>Тема 2. Лінгвістичні погляди Вільгельма фон Гумбольдта – 8 год 1. Факти з біографії Вільгельма фон Гумбольдта. Освіта. Ранні праці. 2. Наукові твори і навчання в Єні. 3. Період наукових звершень у Парижі. 4. Творчість під час перебування в Римі. 5. Повернення до Німеччини. Політична активність 6. Загальне і порівняльне мовознавство . 7. Погляди Гумбольдта на антропологію, політичну філософію і естетику</p>		<p>Література: 2, 4, 7, 12, 14, 25, 27, 29</p>	<p>Підготовка презентації (реферату, доповіді); Складання таблиці етапів і стадій розвитку мов світу, розроблених у працях Вільгельма фон Гумбольдта</p>	<p>2,5</p>

	<p>Тема 3. Натуралізм і психологізм у порівняльно-історичному і типологічному мовознавстві. – 8 год.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. А. Шлейхер – засновник індоєропеїстики 2. А. Шлейхер – автор моделі генеалогічного дерева мовних сімей у порівняльному мовознавстві 3. Антрополінгвістика. Її основні постулати. 4. Етнопсихологія та її зв'язок з мовознавством. 5. О. Потебня і його погляди на мову у контексті культури 		Література: 2, 4, 7, 12, 14, 25, 29	<p>Підготовка презентації (реферату, доповіді);</p> <p>Складання порівняльної таблиці способів типологічних класифікацій мов світу братів Фрідріха та Августа Вільгельма Шлегелів, Августа Шлейхера, Вільгельма фон Гумбольдта;</p> <p>На основі способів виділення універсалій (за характером відношень; за їх маніфестацією; за функціями; за повторюваністю) дібрати приклади з різних мов світу, що ілюструють ці способи.</p> <p>При аналізі прикладів спиратися на принципи науковців та аспекти їхніх досліджень</p>	2,5
	<p>Тема 4. Історичні та методологічні основи структуралізму. – 8 год.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ф. де Соссюр – засновник структуралізму та один з 		Література: 7, 12, 25, 26, 29, 30, 31, 34	<p>Підготовка презентації (реферату, доповіді);</p> <p>Навести приклади із випускної роботи з елементами застосування однієї з методик структурного</p>	2,5

	<p>основоположників сучасної лінгвістики.</p> <p>2. Ш.Балі – послідовник Ф. де Соссюра.</p> <p>3. Структурний метод та його методологія</p> <p>4. Розвиток структуралізму в Європі.</p> <p>5. Ролан Барт - теоретик семіотики, науки про знаки і символи.</p> <p>6. Американський структуралізм і його представництво</p> <p>7. Ч. Пірс – один із засновників семіотики.</p> <p>8. Наукова діяльність У. Еко.</p>			методу	
	<p>Тема 5. Когнітивна лінгвістика. – 8 год.</p> <p>План:</p> <p>1. Теорія когнітивних моделей (фреймова семантика)</p> <p>2. Концептуальна метафора та концептуальна метонімія</p> <p>3. Теорія семантичних прототипів</p> <p>4. Когнітивна теорія літератури (когнітивна</p>		Література: 1, 2, 6, 14, 17, 18, 19, 22, 23, 32	Підготовка презентації (реферату, доповіді); Здійснити зіставний концептуальний аналіз концептів СЕРЦЕ КРАСА, ПРИРОДА, ДУША, ЖИТТЯ у різних мовних картинах світу.	2,5

	поетика) 5. Мовна картина світу 6. Поняття структури концепту 7. Поняття мовної особистості				
Модуль 2. Історія типологічних досліджень. Методи типологічного аналізу					
тиждень А 9-13 листопада	Тема 6. Типологія систем голосних та приголосних у порівнюваних мовах. – 2 год. План: 1. Типологія системи голосних звуків англійської та української мов 2. Фонетичні опозиції в системі голосних звуків 3. Типологічні характеристики системи приголосних звуків англійської та української мов 4. Опозиція і кореляція в системі приголосних 5. Особливості складу в порівнюваних мовах	лекція	Література: 3, 4, 6, 11, 12, 21	Конспектування матеріалу лекції (детально або стисло)	1
тиждень Б 16-20 листопада	Тема 6. Типологія систем звуків у порівнюваних мовах. – 2 год. План:	семінар	Література: 3, 4, 6, 11, 12, 21	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (за планом семінарського	4

	<p>1. Система голосних звуків англійської та української мов</p> <p>2. Фонетичні опозиції в системі голосних звуків</p> <p>3. Особливості системи приголосних звуків англійської та української мов</p> <p>4. Опозиція і кореляція в системі приголосних</p> <p>5. Специфіка складу в порівнюваних мовах</p>			заняття)	
тиждень А 23-27 листопада	<p>Тема 7. Типологічні особливості словникового складу англійської та української мов. – 2 год.</p> <p>План:</p> <p>1. Теоретичні основи типологічного вивчення лексичних одиниць</p> <p>2. Класи слів. Принципи класифікації</p> <p>3. Ономазіологічні та семасіологічні характеристики одиниць лексикону</p> <p>4. Словотворення в англійській та українській мовах</p> <p>5. Типологія ідіом та</p>	лекція	Література: 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 15, 16, 20, 21, 32, 33	Конспектування матеріалу лекції (детально або стисло)	1

	сталих виразів				
тиждень Б 30 листопада – 4 грудня	Тема 7. Типологічні особливості словникового складу англійської та української мов. – 2 год. План: 1. Фактори, що сприяють типологічному вивченню лексики 2. Класи слів. Принципи класифікації 3. Ономасіологічні та семасіологічні характеристики одиниць лексикону 4. Словотворення в англійській та українській мовах 5. Типологія ідіом та сталих виразів	семінар	Література: 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 15, 16, 20, 21, 32, 33	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (за планом семінарського заняття)	4
тиждень А 7-11 грудня	Тема 8. Спільні та відмінні риси у морфологічній та синтаксичній системах порівнюваних мов. – 2 год. План: 1. Типологічні характеристики частин мови 2. Граматичні категорії	лекція	Література: 3, 4, 11, 13, 24, 28, 32, 33	Конспектування матеріалу лекції (детально або стисло)	1

	<p>частин мови в англійській та українській</p> <p>3. Домінантні типологічні ознаки, що характеризують словосполучення і речення в англійській та українській мовах</p> <p>4. Типологія складного речення в англійській та українській мовах</p>				
<p>тиждень Б 14-18 грудня</p>	<p>Тема 8. Спільні та відмінні риси у морфологічній та синтаксичній системах порівнюваних мов. – 2 год.</p> <p>План:</p> <p>1. Типологічні характеристики частин мови</p> <p>2. Граматичні категорії частин мови в англійській та українській мовах</p> <p>3. Домінантні типологічні ознаки, що характеризують словосполучення і речення в англійській та українській мовах</p> <p>4. Типологія складного речення в англійській та</p>	<p>семінар</p>	<p>Література: 3, 4, 11, 13, 24, 28, 32, 33</p>	<p>Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (за планом семінарського заняття)</p>	<p>4</p>

українській мовах					
Самостійна робота до змістового модулю 2					
тиждень А 7-11 грудня термін подавання завдань із самостійно ї роботи до II модулю	Тема 6. Типологія фонетичної системи у порівнюваних мовах. – 6 год. План: 1. Фонологічна періодизація розвитку української та англійської мов 2. Фонетична система протоукраїнської мови ранньої доби 3. Фонетичні особливості англійської мови 4. Особливості наголосу у порівнюваних мовах. 5. Інтонація		Література: 3, 4, 6, 11, 12, 21	Підготовка презентації (реферату, доповіді); Укласти таблицю зіставлення фонетико-фонологічних систем і підсистем української та англійської мов	2,5
	Тема 7. Типологічні особливості словникового складу англійської та української мов. – 6 год. План: 1. Соціально, стилістично та функціонально марковані класи слів 2. Субстантивація, ад'єктивізація,		Література: 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 15, 16, 20, 21, 32, 33	Підготовка презентації (реферату, доповіді); Зіставити по 5 фразеологізмів з різними компонентами семантики (соматичним, зоонімним, фітонімним, квантитативним, онімним) в українській та англійській мові (виучуваній вами).	2,5

	<p>вербалізація та адвербіалізація в англійській та українській мовах</p> <p>3. Лексична семантика</p> <p>4. Способи словотвору в англійській та українській мовах</p> <p>5. Фразеологізми</p>			<p>Зіставлення здійснювати за допомогою буквального перекладу і образного (фразеологічного) значення</p>	
	<p>Тема 8. Спільні та відмінні риси у морфологічній та синтаксичній системах порівнюваних мов. – 6 год.</p> <p>План:</p> <p>1. Ізоморфізм та аломорфізм в морфемній структурі англійських та українських слів</p> <p>2. Морфологічна категорія іменника в англійській та українській мовах</p> <p>3. Морфологічна категорія прикметника в англійській та українській мовах</p> <p>4. Морфологічна категорія дієслова в англійській та українській мовах</p>		<p>Література: 3, 4, 11, 13, 24, 28, 32, 33</p>	<p>Підготовка презентації (реферату, доповіді);</p> <p>Зіставити способи і засоби вираження граматичних категорій в українській та англійській мовах;</p> <p>Описати одну з неслов'янських мов за схемою, довівши прикладами зроблені висновки: за ступенем вокалічності; за способом вираження граматичного значення; за характером сполучення морфем</p>	<p>2,5</p>

5. Модальні (функціональні слова)				
6. Типи речень в англійській та українській мовах				
7. Основні та другорядні члени речення в англійській та українській мовах				

10. Система оцінювання та вимоги

№	Види навчальної діяльності (робіт)	модуль 1	модуль 2	Сума балів
1.	Аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі)			
	- письмова робота (конспектування матеріалу лекції, складання тез)	5	3	8
	- усне опитування на семінарському занятті	16	16	32
	- тощо			
2.	Самостійна робота	12,5	7,5	20
3.	Контрольна робота (підсумкова) або тестування	20	20	40
	Поточне оцінювання (разом)	56	44	100
	Разом балів			100
	- участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах; - підготовка наукової статті, наукової			max 10

	роботи на конкурс; - тощо			
--	------------------------------	--	--	--

Для письмової роботи (конспектування матеріалу лекції, написання тез) діють такі умови:

0,5 бала – виклад матеріалу має поверхневий характер, немає послідовності і логіки викладу матеріалу, відсутнє творче осмислення інформації, не використовується додаткова література, присутні деякі принципові помилки;

1 бал – навчальний матеріал викладений чітко та послідовно, використані додаткові джерела, основні положення теми розкриті;

Усна відповідь на семінарському занятті має відповідати таким вимогам:

1 бал – володіння матеріалом на низькому рівні, відповідь має фрагментований характер, містить суттєві помилки, відсутня логіка викладу матеріалу, не здатність відповісти на додаткові запитання викладача;

2 бали – відповідь є репродуктивною, проте, при підготовці до семінару не використовується додаткова література, присутні деякі суттєві помилки, не здатність підтримувати дискусію, наводити власні переконливі докази;

3 бали – самостійний послідовний і логічний виклад засвоєного матеріалу з теми, при підготовці використана додаткова література, відповідь на окремі питання не є повною та потребує допомоги викладача;

4 балів – відповідь є глибинною, здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, використовує додаткову літературу, проявляє здатність вести дискусію на науковому рівні.

Самостійна робота передбачає опрацювання тем зазначених у п.8 в письмовій формі. Максимальна кількість балів (від 1 до 2,5) залежно від складності та обсягу навчального матеріалу з теми, а також від рівня його засвоєння.

Підсумкові контрольні роботи або підсумкове тестування проводиться на останньому семінарському занятті.

Для контрольної роботи застосовуються наступні критерії:

Максимальна кількість балів – I модуль – 20; II – модуль – 20.

Від 1 до 5 балів – відповідь є поверхневою, матеріал опрацьовано на недостатньому рівні;

Від 6 до 10 балів – відповідь неповна, відсутнє самостійне осмислення проблеми;

Від 11 до 15 балів – відповідь є достатньою, однак без використання додаткової літератури;

Від 16 до 20 балів відповідь є повною, самостійною, здобувач повністю розкриває сутність проблемного питання.

Для тестової письмової роботи застосовується наступні критерії:

Максимальна кількість балів – 1 модуль – 20, 2 модуль – 20.

0 балів – від 0 до 20 % правильних відповідей;
Від 1 до 3 балів – від 21% до 40 % правильних відповідей;
Від 4 до 5 балів– від 41% до 60 % правильних відповідей;
Від 6 до 8 балів– від 61% до 70 % правильних відповідей;
Від 9 до 12 балів - від 71% до 80% правильних відповідей;
Від 13 до 16 балів - від 81% до 90% правильних відповідей;
Від 17 до 20 балів - від 91% до 100% правильних відповідей.

11. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Белєхова Л. І. Современная лингвистика в Украине и мире: научные парадигмы, наработки и перспективы / Л. І. Белєхова // Лінгвістика : [зб. наук. пр.]. — Херсон : Вид-во ХДУ, 2005. — Вип. № 2. — С. 3—18.
2. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії : [монографія] / Анатолій Павлович Загнітко. — Донецьк : ТОВ “Юго-Восток, Лтд”, 2007. — 219.
3. Корунець І.В.. Порівняльна типологія англійської та української мов: Навчальний посібник. — Вінниця : Нова книга, 2003. — 458 с.
4. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства / Михайло Петрович Кочерган. — К. : Академія, 2006. — С. 7–64.
5. Манакин В.Н. Сопоставительная лексикология / Владимир Николаевич Манакин. — К.: Знання, 2004. — 326 с.
6. Мовна система як результат відображення процесів концептуалізації і категоризації навколишнього світу : [монографія] / [за ред. А. В. Корольової]. — К. : Гілея, 2012. — 200 с.
7. Семчинський С. В. Загальне мовознавство : [підручник] / Станіслав Володимирович Семчинський. — К. : “ОКО”, 1996. — С. 26–55.

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА:

8. Бялик В.Д. Внутрішня форма слова та умотивованість англійського неологізму / В.Д. Бялик // Наукові праці

Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. – 2010. – Вип. 22, Т. 1. – С. 51–55.

9. Вихованець І.Р. Теоретична морфологія української мови : Академічна граматики української мови / І.Р. Вихованець, К.Г. Городенська / [за ред. І. Вихованця] – К. : Пульсари, 2004. – 400 с.

10. Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу: [монографія] /Ірина Олександрівна Голубовська. – К. : Логос, 2004. – 284 с.

11. Левицький А.Е. Функціональні зміни в системі номінативних одиниць сучасної англійської мови : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : 10.02.04 “Германські мови” / А.Е. Левицький. – К., 1999. – 36 с.

12. Общее языкознание. Структура языка. Типология языков и лингвистика универсалий / [под ред. А.Е. Супруна]. – Минск : Вышэйшая школа, 1995. – 336 с.

13. Петренко Н.В. Клас займенників у різних наукових парадигмах (на матеріалі англійської мови) / Н.В. Петренко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія “Лінгвістика” : зб. наук. праць. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2008. – Вип. 6. – С. 80 – 84.

14. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд) / Олена Олександрівна Селіванова. – К.: Видавництво Українського фітосоціологічного центру, 1999. – 148 с.

15. Фабіан М. П. Етикетна семантика в лексичних системах української, англійської та угорської мов : дис. ... доктора філол. наук : 10.02.15 / Мирослава Петрівна Фабіан. – Ужгород, 1998. – 378 с.

16. Cowie A. P. Oxford dictionary of current idiomatic English / A. P. Cowie, R. Mackin. – Oxford : Oxford university press, 1986. – 685p.

17. Fauconnier G. Mental Spaces: Aspects of Meaning Construction in Natural Language / Gilles Fauconnier. — Cambridge : Cambridge University Press, 1994. — 190 p.

18. Fauconnier G. Mappings in Thought and Language / Gilles Fauconnier. — Cambridge : Cambridge University Press, 1997. — 205 p.

19. Freeman M. Metaphor and metonymy as conceptual mappings / M. Freeman // 6-th International Cognitive Linguistics Conference, (Sweedен, 10—16 July, 1999) : Abstracts. — Stockholm : Stockholm University Press, 1999. — P. 58—59.

20. Longman dictionary of English idioms: The up-to-date dictionary of idioms / L. Urdang. – Harlow : Prentice Hall College Div, 1984. – 412 p.
21. Oxford Guide to British and American Culture / [ed. J. Crowther]. – Oxford : Oxford University Press, 2001. – 600 p.
22. Semino E. Language and World Creation in Poems and Other Texts / Elena Semino. — London : Longman, 1997. — 274 p.
23. Tsur R. Toward a Theory of Cognitive Poetics / Reuven Tsur. — Amsterdam : Elsevier Science Publishers, 1992. — 549 p.
24. Wales K. Personal pronouns in present day English / Wales K. – Cambridge : Cambridge University Press, 1996. – 234 p.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ:

25. Алпатов В.М. История лингвистических учений [Электронный ресурс]. <http://genling.spbu.ru/hl/085.pdf>
26. Борисевич Е.В. Гипотеза лингвистической относительности и теория перевода: к вопросу о точках соприкосновения [Электронный ресурс]. <https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/24445/1/430-438.pdf>
27. Гумбольдт В. фон Избранные труды по языкознанию [Электронный ресурс]. <https://www.rulit.me/books/izbrannye-trudy-po-yazykoznaniiyu-read-213842-2.html>
28. Есперсен О. Философия грамматики [Электронный ресурс]. https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Linguist/esper/index.php
29. Звегинцев В.А. История языкознания XIX и XX веков в очерках и извлечениях [Электронный ресурс]. http://psychotransling.ucoz.com/_ld/0/93_zvegintsev.pdf
30. Пирс Ч.С. Логические основания теории знаков [Электронный ресурс]. <http://maxima-library.org/new-books-2/b/337595>
31. Соссюр Ф. де. Курс загалної лінгвістики [Електронний ресурс] <http://194.44.152.155/elib/local/sk611351.pdf>
32. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация [Электронный ресурс]. – Светлана Григорьевна Тер-Минасова. – Режим доступа : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Linguist/Ter/ Index.php
33. Фразеологічний словник української мови [Електронний ресурс] / уклад. Ужченко В.Д., Ужченко Д.В. http://schoolplusnet.com/up_portfolio/2016-3-2-21-42-22_file_20.pdf

34. Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию [Электронный ресурс].
https://librebook.me/la_struttura_assente